

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. สรุป

จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรของชาวเขาเผ่ามูเซอตำ หมูบ้านดอยปู่หมื่นใน ตำบลแม่สาว อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการเกษตรของหมู่บ้านและความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรของชาวเขาเผ่ามูเซอตำ บ้านดอยปู่หมื่นใน
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ของลักษณะส่วนบุคคลและสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกรชาวเขากับความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตร
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาอาชีพการเกษตรของเกษตรกรชาวเขา

ข้อมูลทั่วไป

จากผลการศึกษาพบว่า

อายุ เกษตรกรที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี อายุต่ำสุด 18 ปี อายุสูงสุด 55 ปี และมีอายุเฉลี่ย 37.53 ปี

สถานภาพการสมรส เกษตรกรที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนโดยส่วนใหญ่แต่งงานแล้วและอยู่กินด้วยกัน มี 34คน มีจำนวนร้อยละ 94.4 รองลงมาเป็นหม้าย 2 คน มีจำนวนร้อยละ 5.6

ระดับการศึกษา เกษตรกรที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการศึกษา จำนวน 29 คน มีจำนวนร้อยละ 80.5 รองลงมาก็คือจบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 คน มีจำนวนร้อยละ 8.3 จบการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 คน มีจำนวนร้อยละ 5.6 และจบการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 คน มีจำนวนร้อยละ 5.6 ตามลำดับ

การนับถือศาสนา ประชากรในหมู่บ้านดอยปู่หมื่นใน ทุกคนจะนับถือศาสนาคริสต์

การมีส่วนร่วมในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี เกษตรกรส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งการมีส่วนร่วมได้แก่ การกินวอ คริสมาส การกินข้าวใหม่ การขึ้นบ้านใหม่ การรับขวัญลูกเกิดใหม่ พิธีการแต่งงาน และพิธีการกรรมก่อนการเพาะปลูก

การมีบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่น เกษตรกรที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านตอขุ่หมื่นใน มีบัตรประจำตัวประชาชน จำนวน 21 คน มีจำนวนร้อยละ 58.3 และมีบัตรคนพื้นที่สูง จำนวน 15 คน มีจำนวนร้อยละ 41.7

ตำแหน่งทางสังคม เกษตรกรที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนไม่มีตำแหน่งทางสังคมจำนวน 21 คน มีจำนวนร้อยละ 58.3 และมีตำแหน่งทางสังคมจำนวน 15 คน มีจำนวนร้อยละ 41.7

ความสามารถในการใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสาร เกษตรกรโดยส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารได้ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 86.10 และเกษตรกรที่สามารถใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารได้ดี มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 13.90

จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกรที่อยู่ในช่วง 1-5 คนมีจำนวน 20 ครอบครัว มีจำนวนร้อยละ 55.56 จำนวนสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกรที่อยู่ในช่วง 6-10 คนมีจำนวน 16 ครอบครัว มีจำนวนร้อยละ 44.44

จำนวนแรงงานในครัวเรือน เกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนอยู่ในช่วง 1-3 คน มีจำนวน 29 ครอบครัว มีจำนวนร้อยละ 81.56 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนอยู่ในช่วง 4-6 คน จำนวน 7 ครอบครัว มีจำนวนร้อยละ 19.44

อาชีพหลัก อาชีพหลักของเกษตรกรคือการรับจ้างทั่วไป จำนวน 21 คน มีจำนวนร้อยละ 58.3 รองลงมาก็คือประกอบอาชีพทำการเกษตร จำนวน 14 คน มีจำนวนร้อยละ 38.9 และประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 1 คน มีจำนวนร้อยละ 2.8

อาชีพรอง อาชีพรองของเกษตรกรคือทำการเกษตร จำนวน 23 คน มีจำนวนร้อยละ 63.9 รองลงมาก็คือการรับจ้างทั่วไป จำนวน 13 คน มีจำนวนร้อยละ 36.1 ครัวเรือน

รายได้ของครอบครัว เกษตรกรมีรายได้รวมของครอบครัวอยู่ระหว่าง 20,001-40,000 บาทต่อปี มีจำนวนร้อยละ 50.0 รองลงมาก็คือมีรายได้รวมได้ของครอบครัวอยู่ระหว่าง น้อยกว่า 20,000 บาทต่อปี มีจำนวนร้อยละ 33.3 รายได้รวมของครอบครัวอยู่ระหว่าง 40,001-60,000 บาทต่อปี มีจำนวนร้อยละ 11.1 และรายได้รวมของครอบครัวอยู่มากกว่า 60,000 มีจำนวนร้อยละ 5.6 ครัวเรือน

รายจ่ายในการทำการเกษตร เกษตรกรมีรายจ่ายในการทำการเกษตรอยู่ระหว่าง น้อยกว่า 5,000 บาทต่อปี มีจำนวนร้อยละ 63.9 รองลงมาก็คือมีรายจ่ายในการทำการเกษตรของครอบครัวอยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาทต่อปี มีจำนวนร้อยละ 19.4 รายจ่ายในการทำการเกษตรของครอบครัวอยู่ระหว่าง 10,001-15,000 บาทต่อปี มีจำนวนร้อยละ 8.3 และรายได้ของครอบครัวอยู่มากกว่า 15,000 มีจำนวนร้อยละ 8.3

การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้รับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร มีจำนวน 28 คน มีจำนวนร้อยละ 74.2 รองลงมาก็คือมีการรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตรจำนวน 1-3 ครั้ง จำนวน 6 คน มีจำนวนร้อยละ 20.3 มีการรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตรจำนวน 4-6 ครั้ง จำนวน 1

คน มีจำนวนร้อยละ 3.2 มีการรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตรจำนวน มากกว่า 6 ครั้ง จำนวน 1 คน มีจำนวนร้อยละ 0.85 ไม่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐบาล จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 91.7 เคยติดต่อบ้าง 1-3 ครั้ง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3

การติดต่อกับสังคมภายนอก การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกรเลย ส่วนการติดต่อกับหมู่บ้านใกล้เคียง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 77.8 เคยติดต่อบ้าง 1-3 ครั้ง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 และเคยติดต่อบ้าง 4-6 ครั้ง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8

สภาพการเกษตร

ขนาดพื้นที่ถือครอง เกษตรกรชาวเขามีพื้นที่ถือครองทำการเกษตรน้อยกว่า 20 ไร่ มีจำนวน 33 ครัวเรือน มีจำนวนร้อยละ 91.66 มีพื้นที่ถือครองทำการเกษตรมากกว่า 20 ไร่ มีจำนวน 3 ครัวเรือน มีจำนวนร้อยละ 8.34 ซึ่งมีพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 1 แปลง มีจำนวน 36 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100 มีพื้นที่ทำการเกษตร 2 แปลง มีจำนวน 26 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 72.22 และมีพื้นที่ทำการเกษตร 3 แปลง มีจำนวน 16 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 44.44

ลักษณะการเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรมีลักษณะการเลี้ยงสัตว์ โดยเลี้ยงสัตว์ 1 ชนิด จำนวน 36 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100 เลี้ยงสัตว์ 2 ชนิด จำนวน 21 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 58.33 เลี้ยงสัตว์มากกว่า 2 ชนิด 1 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.78

ชนิดสัตว์ที่เลี้ยง เกษตรกรมีการเลี้ยงหมู จำนวน 22 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 61.11 เลี้ยงไก่ จำนวน 36 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100 เลี้ยงวัว 1 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.78

เงินทุนในการทำการเกษตร โดยส่วนใหญ่จะใช้เงินทุนส่วนตัว จำนวน 32 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 88.9 และมีการกู้ยืม จำนวน 4 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 11.1 เกษตรกรส่วนใหญ่จะเงินทุนส่วนตัว เนื่องจากไม่มีบัตรประชาชน และไม่มีหลักทรัพย์ จึงไม่สามารถกู้ยืมได้

การขยายพื้นที่ทำการเกษตร เกษตรกรที่ไม่ทำการขยายพื้นที่ทำการเกษตร มีจำนวน 32 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 88.9 และที่ยังมีการขยายพื้นที่ มีจำนวน 4 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 11.1

แรงงานในการทำการเกษตร มีแรงงานในการทำการเกษตรที่เป็นแรงงานจากครัวเรือน มีจำนวน 32 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 88.9 และมีแรงงานในการเกษตรที่เป็นแรงงานจ้างมีจำนวน 4 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 11.1

การเตรียมดิน เกษตรกรที่ทำการเตรียมดินก่อนทำการเกษตร มีจำนวน 33 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 91.7 และไม่มีการเตรียมดินก่อนทำการเกษตร มีจำนวน 3 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.3

การเผาไร่ เกษตรกรที่ไม่ทำการเผาไร่ก่อนการทำการเกษตร มีจำนวน 23 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 63.9 และเกษตรกรที่มีการเผาไร่ก่อนการทำการเกษตร มีจำนวน 13 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 36.1

การคัดเลือกพันธุ์ เกษตรกรที่ทำการคัดเลือกพันธุ์ก่อนการทำการเกษตร มีจำนวน 27 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 75.0 และที่ไม่มีการเตรียมดินในการทำการเกษตร มีจำนวน 9 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 25.0

การให้น้ำแก่พืช เกษตรกรที่ทำการให้น้ำแก่พืช มีจำนวน 26 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 72.2 และที่ไม่มีการให้น้ำแก่พืช มีจำนวน 10 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 27.8

การใช้ปุ๋ยเคมี เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีในการทำการเกษตร มีจำนวน 33 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 91.7 และมีเกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยเคมีในการทำการเกษตร มีจำนวน 3 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.3

การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการทำการเกษตร มีจำนวน 32 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 88.9 และที่ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการทำการเกษตร มีจำนวน 4 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 11.1

การกำจัดศัตรูพืช เกษตรกรที่ไม่ทำการป้องกันการกำจัดศัตรูพืช มีจำนวน 31 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 86.1 และที่มีการป้องกันการกำจัดศัตรูพืช มีจำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 13.9

การกำจัดวัชพืช เกษตรกรที่มีการทำการกำจัดวัชพืชในการทำการเกษตร มีจำนวน 33 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 91.7 และที่ไม่มีการทำการกำจัดวัชพืชในการทำการเกษตร มีจำนวน 3 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.3

การจัดหาปัจจัยในการผลิต ในการจัดหาปัจจัยในการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร มีร้านค้าในเมืองจัดหาให้ จำนวน 19 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 52.8 จากญาติพี่น้อง 14 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 38.9 จากที่อื่นๆ 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 5.6 และจากพ่อค้าที่นำมาจำหน่ายให้ 1 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.8 ตามลำดับ

การวางแผนก่อนการผลิต ที่มีการวางแผนก่อนการผลิต มีจำนวน 31 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 86.1 และที่ไม่มีการวางแผนก่อนการผลิต มีจำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 13.9

การทำบัญชีรายรับรายจ่าย เกษตรกรที่ไม่ทำบัญชีรายรับรายจ่ายในการทำการเกษตร มีจำนวน 35 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 97.2 และที่มีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายในการทำการเกษตร มีจำนวน 1 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.8

การจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร เกษตรกรที่ทำการจำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าที่มาซื้อผลผลิตทางการเกษตร มีจำนวน 15 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 41.7 ถัดมาเกษตรกรทำ

การจำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าในหมู่บ้านที่รับซื้อผลผลิตทางการเกษตร มีจำนวน 12 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และเกษตรกรนำผลผลิตไปจำหน่ายเอง มีจำนวน 9 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 25.0

ตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร เกษตรกรที่คิดว่ามีตลาดท้องถิ่นที่รองรับผลผลิตทางการเกษตร มีจำนวน 33 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 91.7 และที่คิดว่าไม่มีตลาดท้องถิ่นที่รองรับผลผลิตทางการเกษตร มีจำนวน 3 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.3 มีเกษตรกรที่คิดว่ามีตลาดในเมือง/ตลาดกลาง รองรับผลผลิตทางการเกษตร มีจำนวน 31 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 86.1 และที่คิดว่าไม่มีตลาดในเมือง/ตลาดกลางรองรับผลผลิตทางการเกษตร มีจำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 13.9

ราคาที่ได้จากการขายผลผลิต เกษตรกรที่คิดว่ราคาที่ได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตรเป็นธรรม มีจำนวน 23 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 63.9 และ ที่คิดว่ราคาที่ได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตรในที่ไม่เป็นธรรมมีจำนวน 13 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 36.1

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรที่เกษตร ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

การถือครองที่ดิน

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในด้านการถือครองที่ดิน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.91 ซึ่งอยู่ในระดับที่ต้องการมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรมีความต้องการเอกสารสิทธิ์ เพื่อความมั่นใจในการลงทุน การทำการเกษตร และสร้างสิ่งปลูกสร้างที่มั่นคงถาวร

การเพิ่มพื้นที่ทำการเกษตร

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในการเพิ่มพื้นที่ทำการเกษตร มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.63 ซึ่งอยู่ในระดับที่ต้องการปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรรู้ว่าไม่สามารถที่จะทำการขยายพื้นที่ได้อีก เพราะเป็นผลมาจากการกำหนดแนวเขต ของหน่วยงานป่าไม้ในพื้นที่

การพัฒนาที่ดินและบำรุงความอุดมสมบูรณ์

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในการพัฒนาที่ดินและบำรุงความอุดมสมบูรณ์ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.14 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

การพัฒนาแหล่งน้ำ

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในการพัฒนาแหล่งน้ำ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.94 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

การคัดเลือกพันธุ์พืช

การคัดเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสมต่อสภาพพื้นที่ทำการเกษตร มีค่าคะแนน เฉลี่ย 2.8 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง จากการศึกษาพบว่า

การคัดเลือกพันธุ์สัตว์

การคัดเลือกพันธุ์สัตว์ที่เหมาะสมต่อสภาพภูมิประเทศ มีค่าคะแนน เฉลี่ย 2.61 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

เงินกู้/สินเชื่อ

การเกษตรในเรื่องเงินกู้/สินเชื่อเพื่อการเกษตร มีค่าคะแนน เฉลี่ย 3.36 มีความต้องการซึ่งอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ เกษตรกรมีฐานะไม่ค่อยดี ไม่มีเงินที่จะนำมาใช้ในการลงทุนเพื่อการเกษตร

ความรู้ด้านเกษตร

ในเรื่องความรู้ด้านเกษตร มีค่าคะแนน เฉลี่ย 3.83 มีความต้องการซึ่งอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพในการทำการเกษตร จึงมีความจำเป็นที่จะต้องความรู้ เพื่อที่จะได้พัฒนาอาชีพตนเองให้ดียิ่งขึ้น

การฝึกอบรม

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในเรื่องการฝึกอบรมและศึกษาดูงานด้านการเกษตร มีค่าคะแนน เฉลี่ย 3.83 มีความต้องการซึ่งอยู่ในระดับมาก

ความรู้ในการผลิตและวิธีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในเรื่องความรู้ในการผลิตและวิธีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ มีค่าคะแนน เฉลี่ย 3.02 มีความต้องการซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ความรู้ในการใช้ปุ๋ยเคมี

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในเรื่องความรู้ในการใช้ปุ๋ยเคมี มีค่าคะแนน เฉลี่ย 3.50 มีความต้องการซึ่งอยู่ในระดับมาก

ความรู้ในการใช้ยาป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในเรื่องความรู้ในการใช้ยาป้องกันกำจัดศัตรูพืช มีค่าคะแนน เฉลี่ย 3.36 มีความต้องการซึ่งอยู่ในระดับมาก

ความรู้ในการใช้ยาการป้องกันกำจัดวัชพืช

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในเรื่องความรู้ในการใช้ยาการป้องกันกำจัดวัชพืช มีค่าคะแนน เฉลี่ย 3.25 มีความต้องการซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ความรู้ในการใช้วัคซีนและยารักษาโรคสัตว์

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในเรื่องความรู้ในการใช้วัคซีนและยารักษาโรคสัตว์ มีค่าคะแนน เฉลี่ย 3.13 มีความต้องการซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

แรงงานในการทำการเกษตร

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในเรื่องแรงงานในการทำการเกษตร มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.75 มีความต้องการซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

การพัฒนาเส้นทางในการคมนาคมขนส่ง

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในการพัฒนาเส้นทางในการคมนาคมขนส่งสินค้าเกษตร มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.94 มีความต้องการซึ่งอยู่ในระดับมาก เนื่องจากทางขึ้นสู่หมู่บ้าน เป็นทางลูกรังเป็นหลุม มีความอยากลำบากในการเดินทางขนส่งมาก โดยเฉพาะฤดูฝน

การเพิ่มผลผลิตต่อไร่

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.91 มีความต้องการซึ่งอยู่ในระดับมาก จากการศึกษาพบว่า เนื่องจากมีการปลูกพืชที่เป็นพันธุ์พื้นเมือง และไม่มีการดูแลรักษาดีเท่าที่ควร ในเรื่องการให้น้ำ ใส่ปุ๋ยและยา จึงทำให้ได้ผลผลิตที่ได้ราคาค่อนข้างต่ำ

ราคาผลผลิตทางการเกษตร

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในเรื่องราคาผลผลิตทางการเกษตร มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.89 มีความต้องการซึ่งอยู่ในระดับมาก

การปรับปรุงคุณภาพผลผลิต

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในการปรับปรุงคุณภาพผลผลิต มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.72 มีความต้องการซึ่งอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีการปลูกพืชที่เป็นพันธุ์พื้นเมือง และขาดการดูแลรักษาเอาใจใส่ ในเรื่องการให้น้ำ ใส่ปุ๋ย ฉีดยาป้องกันศัตรูพืช จึงทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่ดี

การวางแผนในการผลิต

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในการวางแผนในการผลิตสินค้าเกษตร มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.22 มีความต้องการซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

การจัดตั้งกลุ่ม/การรวมกลุ่ม

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในการจัดตั้งกลุ่ม/การรวมกลุ่ม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.67 มีความต้องการซึ่งอยู่ในระดับมาก

การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในการรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.61 มีความต้องการซึ่งอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรคิดว่าการที่ได้รับข้อมูลข่าวสารในการเกษตร จะทำให้การวางแผนในการปลูกและการผลิตสินค้าเกษตร นั้นสอดคล้องตรงตามความต้องการของผู้บริโภคและตลาด

การมีส่วนร่วม

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในเรื่องการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในเรื่องชนบทธรรมนิยมประเพณี มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.69 มีความต้องการซึ่งอยู่ในระดับมาก

การติดต่อกับสังคมภายนอก

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในการติดต่อกับสังคมภายนอก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.25 มีความต้องการซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตำแหน่งทางสังคม

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในตำแหน่งทางสังคม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.25 มีความต้องการซึ่งอยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะเกษตรกรมีความพอใจในสภาพที่ตนเองเป็นอยู่

การเลือกชนิดพืชที่ปลูก

ความต้องการในการเลือกชนิดพืชที่ปลูก ในระดับที่มาก คือ ชาและบววย ในระดับที่น้อย คือ ลิ้นจี่ ข้าวโพด และท้อ

การเลือกชนิดสัตว์เลี้ยง

ความต้องการในการเลือกชนิดสัตว์ที่เลี้ยง ในระดับที่มาก คือ หมูและไก่ ในระดับที่น้อย คือ วัวและปลา

แหล่งเงินทุน/สินเชื่อ

ความต้องการแหล่งเงินทุน/สินเชื่อเพื่อการเกษตร ในระดับที่มาก คือธนาคารเพื่อการเกษตร

ความรู้ด้านการเกษตร

ความต้องการความรู้ด้านการเกษตร ในระดับที่มาก คือความรู้ด้านพืชและความรู้ด้านสัตว์

การฝึกอบรม

ความต้องการในการฝึกอบรมและศึกษาดูงานด้านการเกษตร ในระดับที่มากคือด้านพืชและด้านสัตว์

แรงงานในการทำการเกษตร

ความต้องการในเรื่องแรงงานในการทำการเกษตร ในระดับที่มาก คือ แรงงานเครื่องมือการเกษตรเช่น เครื่องตัดหญ้า ในระดับที่น้อย คือ แรงงานสัตว์

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์

ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ พบว่า พื้นที่ถือครองการเกษตรมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตร ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

ส่วนสมมติฐานอื่น คือ อายุ ระดับการศึกษา แรงงานในครัวเรือน การใช้ภาษาไทยในการติดต่อ รายได้รวมของครัวเรือน การได้รับข่าวสาร ตำแหน่งทางสังคม และการติดต่อกับสังคมภายนอกไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตร

ปัญหาและอุปสรรค

พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในด้านพืช เกี่ยวกับพันธุ์พืชที่ใช้ในการปลูกคือให้ผลผลิตต่ำ ไม่มีคุณภาพ การขาดความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและแรงงานไม่พอเพียง ปัญหาด้านการตลาดขาดแหล่งที่รับซื้อที่ให้ราคาเป็นธรรมและปัญหาในด้านสินเชื่อคือไม่มีแหล่งเงินทุน

ปัญหาด้านสัตว์ ปัญหาที่พบในด้านสัตว์คือสัตว์ที่เลี้ยงมีการเจริญเติบโตช้า ทั้งยังเป็นพันธุ์พื้นเมือง ชนิดของสัตว์ที่เลี้ยงได้มีจำกัด ในการผลิตก็ขาดความรู้ในการเลี้ยง การรักษาและเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตเพื่อให้ได้สัตว์ที่มีคุณภาพ ปัญหาด้านการตลาดและแหล่งเงินทุนไม่มีเพราะโดยส่วนใหญ่เลี้ยงไว้เพื่อบริโภค

ปัญหาที่พบในด้านอื่น คือ ปัญหาหลักที่พบโดยส่วนใหญ่ คือ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษา มีความเข้าใจและใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารได้น้อย แรงงานในครัวเรือนมีจำกัด แรงงานไม่พอเพียง เกษตรกรโดยส่วนใหญ่ไม่ได้รับสื่อ ขาดการรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร ไม่มีเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้ การคมนาคมขนส่งไม่สะดวกเพราะถนนมีสภาพที่ไม่ดีนัก

2. การอภิปรายผล

2.1 ข้อมูลพื้นฐานและลักษณะส่วนบุคคล

จากข้อมูลพื้นฐาน ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจสังคมของเกษตรกรชาวเขา หมู่บ้าน ดอยปู้หมื่นในพบว่า เกษตรกรที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน มีอายุเฉลี่ย 37.53 ปี โดยส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการศึกษา มีจำนวนร้อยละ 80.5 จึงเป็นเหตุผลทำให้ เกษตรกรมีความสามารถในการใช้ภาษาไทย ในการติดต่อสื่อสารไม่ได้ดีเท่าที่ควร ในด้านสมาชิกในครัวเรือนเกษตรกรมีสมาชิกเฉลี่ย 5-6 คนต่อครอบครัว และมีสมาชิกในครัวเรือนที่สามารถใช้แรงงานได้ 2-3 คนต่อครอบครัว โดยส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้แรงงานในครอบครัวในการทำเกษตรมากกว่าการจ้างแรงงานเพิ่ม อาชีพหลักของเกษตรกรคือ อาชีพรับจ้าง ได้แก่ การเป็นลูกจ้างปลูกป่า ของหน่วยจัดการต้นน้ำดอยผาหลวง และรับจ้างเก็บใบชา ส่วนอาชีพรองคือ การทำการทำการเกษตร ได้แก่ การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีรายได้เฉลี่ย 34,936.-บาทต่อปี ส่วนรายจ่ายในการทำเกษตรของเกษตรกรมีรายจ่ายเฉลี่ย 7,835.-บาทต่อปี สำหรับการรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่จะไม่ได้รับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร เนื่องจากไม่มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรผู้นำที่จะทำการถ่ายทอดสื่อและให้ความรู้ด้านการเกษตร รวมทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่จะไม่มีอุปกรณ์และสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือที่เกี่ยวกับการเกษตร

2.2 สภาพการเกษตร

สภาพการทำการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ถือครองในการทำการเกษตรเฉลี่ย 14 ไร่ต่อครอบครัว และมีจำนวนแปลงที่ทำการเกษตร 2-3 แปลงต่อครอบครัว พืชหลักที่เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกได้แก่ ข้าว บัวย ลินจี ลูกไหน ท้อ ในการดูแลรักษาพืช เกษตรกรส่วนใหญ่จะไม่ใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ ยากำจัดศัตรูพืชและวัชพืช อาจเป็นเพราะว่าไม่มีปัจจัยในการหาซื้อ ทำให้มีต้นทุนในการผลิตต่ำ ผลที่ตามมาคือ ทำให้ผลผลิตที่ได้รับมีปริมาณน้อยและไม่มีคุณภาพ ลักษณะสภาพพื้นที่ในการทำการเกษตรของเกษตรกร โดยส่วนใหญ่มีสภาพการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย มีความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลาง พื้นที่ทำการมีลักษณะลาดเท น้ำที่ใช้ในการทำการเกษตรมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการ โดยอาศัยแหล่งน้ำจากธรรมชาติและน้ำฝน สภาพการเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการเลี้ยงสัตว์เพียง 1-3 ชนิด สัตว์ที่เลี้ยงได้แก่ หมู ไก่ และวัว เกษตรกรส่วนใหญ่จะเลี้ยงเพื่อการบริโภคและใช้ในการประกอบพิธีกรรม เงินทุนในการทำการเกษตรส่วนใหญ่จะใช้เงินทุนส่วนตัว

2.3 ความต้องการในการพัฒนาอาชีพ

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตร ในระดับที่เกษตรกรต้องการมากคือ การถือครองที่ดิน แหล่งเงินทุน/ สินเชื่อเพื่อการเกษตร ความรู้ด้านการเกษตร การฝึกอบรมและศึกษาดูงานด้านการเกษตร ความรู้ในการใช้ปุ๋ยเคมี ความรู้ในการใช้ยาป้องกันกำจัดศัตรูพืช การพัฒนาเส้นทางในการในการคมนาคมขนส่งสินค้าการเกษตร การเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ราคาผลผลิตทางการเกษตร การปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การจัดตั้งกลุ่ม/ การรวมกลุ่ม การรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร

จากการตั้งสมมติฐานว่า ข้อมูลส่วนบุคคลประกอบไปด้วย อายุ ระดับการศึกษา แรงงานในครัวเรือน การใช้ภาษาไทยในการติดต่อ พื้นที่ถือครองการเกษตร ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมประกอบไปด้วย รายได้รวมของครัวเรือน การได้รับข่าวสาร ตำแหน่งทางสังคม และการติดต่อกับสังคมภายนอก มีความสัมพันธ์กับความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตร ผลการศึกษาพบว่า มีเพียง 1 ประการ ที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรคือพื้นที่ถือครองการเกษตร

เกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองการเกษตรมาก มีความต้องการในการพัฒนาอาชีพมากกว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองน้อย อาจเป็นเพราะว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองมากมีการทำการเกษตร ด้านการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ ที่หลากหลายและมากกว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองน้อย ดังนั้นจึงทำให้มีความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรมากในเรื่องต่าง

2.4 ปัญหาและอุปสรรค

พบว่าเกษตรกรมีปัญหาในด้านพืช เกี่ยวกับพันธุ์พืชที่ใช้ในการปลูกคือให้ผลผลิตต่ำ ไม่มีคุณภาพ การขาดความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและแรงงานไม่พอเพียง

ปัญหาด้านการตลาดขาดแหล่งที่รับซื้อที่ให้ราคาเป็นธรรมและปัญหาในด้านสินเชื่อคือไม่มีแหล่งเงินทุน

ปัญหาด้านสัตว์ ปัญหาที่พบในด้านสัตว์คือสัตว์ที่เลี้ยงมีการเจริญเติบโตช้า ทั้งยังเป็นพันธุ์พื้นเมือง ชนิดของสัตว์ที่เลี้ยงได้มีจำกัด ในการผลิตก็ขาดความรู้ในการเลี้ยง การรักษาและเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตเพื่อให้ได้สัตว์ที่มีคุณภาพ ปัญหาด้านการตลาดและแหล่งเงินทุนไม่มีเพราะโดยส่วนใหญ่เลี้ยงไว้เพื่อบริโภค

ปัญหาที่พบในด้านอื่น คือ ปัญหาหลักที่พบโดยส่วนใหญ่ คือ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษา มีความเข้าใจและใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารได้น้อย แรงงานในครัวเรือนมีจำกัด แรงงานไม่พอเพียง เกษตรกรโดยส่วนใหญ่ไม่ได้รับสื่อ ขาดการรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร ไม่มีเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้ การคมนาคมขนส่งไม่สะดวกเพราะถนนมีสภาพที่ไม่ดีนัก

3. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ถือครองทางการเกษตรถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตร เป็นการบ่งชี้ว่าเกษตรกรชาวเขามีความต้องการในการเพิ่มพื้นที่ในการทำกินแต่ถูกจำกัดเพราะเหตุว่าหน่วยงานราชการกลัวการบุกรุกพื้นที่ป่าส่งผลให้พื้นที่ป่าสงวนลดลง และเพื่อเป็นการสนับสนุนให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ควรมีการจัดสรรและปฏิรูปที่ดินให้เหมาะสมต่อความจำเป็นและเพียงพอต่อการดำรงชีวิตของเกษตรกร

2. เพื่อการพัฒนาอาชีพการเกษตรของเกษตรกร รัฐบาลควรให้ความสนใจในการพัฒนาด้านการเกษตรอย่างจริงจัง มีการจัดเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไปให้ความรู้และทำการฝึกอบรมความรู้ด้านการเกษตรให้เหมาะกับสภาพพื้นที่ที่มีอยู่

4. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรให้ความสำคัญต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ ต้องมีการสำรวจพื้นที่อย่างจริงจังก่อนการกำหนดแบบสอบถามและต้องมีการคำนึงถึงความต้องการของชุมชนหรือหมู่บ้านเป็นหลักสำคัญในการทำวิจัย

2. ควรมีการสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของเกษตรกรหรือชุมชนก่อนการปฏิบัติงานจริง เพื่อการหาปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชน นำมาทำการวิจัยหาสาเหตุและวิธีการแก้ไขเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชนได้ตรง และยังเป็นแนวทางให้กับงานวิจัยอื่นที่จะมาวิจัยต่อ